

Uzņēmējdarbības vide

Darbaspēks un nodarbinātība

Nodarbinātība

2012.gadā nodarbināti bija 22,8 milj. iedzīvotāju (jeb 56,8%), kas salīdzinājumā ar 2011.gadu samazinājās par 0,18 procentpunktiem jeb aptuveni 148 000 iedzīvotājiem. No tiem 68,5% bija nodarbināti pakalpojumu nozarē, 27,8% rūpniecībā un 3,7% lauksaimniecībā.

Pēdējo gadu laikā bezdarba līmenis viszemāko līmeni sasniedz 2007.gadā - 6,1%, pēc tam tas sāka pieaugt, 2011. gadā sasniedzot 8,4% un 2012.gadā – 10,7%. Nodarbinātību būtiski ietekmē Itālijas reģionu. Vislielākais bezdarbs ir Itālijas dienvidu rajonos un salās – 13,6% un viszemākais – 5,8% ziemeļu rajonos.

Avots: <http://www.istat.it>

Darba likumdošana

Darba tiesiskās attiecības Itālijā regulē Itālijas konstitūcija, Civilt kodekss, strādājošo tiesību aizsardzības likums (*Statuto dei Lavoratori*) un citi normatīvie akti. 2012.gadā Itālijas Darba likumā tika ieviestas būtiskas izmaiņas, lai padarītu darba tirgu pievilcīgāku ārzemju investoriem. Jo īpaši izmaiņas attiecās uz pagaidu darba līgumiem, atļaušanas procedūru un sociālās drošības sistēmu. Tās stājās spēkā 2012.gada 18.jūlijā.

Itālijā saskaņā ar ES direktīvu Nr.533/91 (par darba devēja pienākumu informēt darbiniekus par darba līguma vai darba attiecību nosacījumiem) darba devējam 30 dienu laikā pēc stāšanās darbā ir darba ņēmējs rakstiski jānodrošina ar informāciju par nodarbinātības galvenajiem nosacījumiem un apstākļiem. Individuālajā darba līgumā noteikti jāiekļauj informācija par darba uzsākšanas datumu, pārbaudes laika ilgumu, atalgojumu un tā izmaksu, darba stundu ilgumu, atvaļinājumu, darba attiecību izbeigšanas nosacījumiem, u.c. būtisku informāciju.

Darba līgumus var noslēgt uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, taču noteikta laika līgumiem ir īpaši nosacījumi, piem., šāds līgumu nedrīkst noslēgt ilgāk par 3 gadiem, tam ir noteikti jābūt rakstveidā. Tāpat Itālijā pastāv līgumi par palīgdarbiem, nepilnu darba laiku, par darbu pēc izsaukuma, stažēšanos, darbu pie konkrēta projekta.

Darba līgumā ir noteikts arī pārbaudes laiks, kura ilgumu nosaka kolektīvais līgums un tas ir atšķirīgs dažādām darbinieku kategorijām (maksimālais termiņš ir 6 mēneši vadības līmeņa darbiniekiem).

Itālijā nav noteikta vienota minimālā alga, bet Itālijas konstitūcija garantē tiesības uz godīgu samaksu par padarīto darbu. Minimālais darba samaksas apjoms tiek noteikts darba līgumā, kā arī kolektīvajā darba līgumā.

Itālijas darba likumdošanā noteiktais vidējais darba ilgums ir 8 stundas dienā. Maksimālā darba nedēļa ilgst 48 stundas. Noteikumi par virsstundu darbu norādīti kolektīvajā darba līgumā. Ja darba līgumā nav noteikts savādāk, tad pēc Itālijas likumiem virsstundu skaits gadā nevar pārsniegt 250. Ja darba devējs šos nosacījumus neievēro, viņam var piemērot administratīvo sodu.

Itālijā ir 11 reliģiskas un nacionālas nozīmes svētku dienas. Konstitūcijā ir noteikts, ka katram strādājošajam pienākas viena brīva diena nedēļā; parasti tā ir svētdiena. Itālijas likumdošana paredz tiesības saņemt 4 brīvas nedēļas gadā. Ģimenes apstākļu dēļ (precību, bērnu u.c. gadījumos) strādājošais ir tiesīgs saņemt papildus 15 apmaksātas brīvdienas.

2012.gada pensiju reforma paredz pensiju vecuma pakāpenisku palielināšanu no 62 gadiem līdz 66 gadiem 2018.gadā.

ES pilsoņi var brīvi dzīvot un strādāt Itālijā bez ierobežojumiem, taču ne-ES pilsoņiem nepieciešamas vīzas un dažādas darba atļaujas.

Avots: <http://www.invitalia.it> – Italian National Agency for Inward Investments and Economic Development

Uzņēmējdarbības formas

Ārvalstu investors var uzsākt uzņēmējdarbību Itālijā kā individuālais komersants (*ditta individuale*) vai nodibinot uzņēmumu, biroju, filiāli vai pārstāvniecību.

Filiāle ir jāreģistrē reģionālajā Uzņēmumu reģistrā vai Itālijas tautsaimniecības reģistrā (REA), kuri bieži vien atrodas attiecīgā reģiona Tirdzniecības un rūpniecības kamerā. Papildus tam ir jāiesniedz pašmāju uzņēmuma reģistra izsniegts sertifikāts, kas tulkots un apstiprināts notariāli vai arī attiecīgās valsts Itālijas vēstniecībā vai konsulātā.

Kopš 2010.gada 1.aprīļa uzņēmumu var arī nodibināt elektroniski nosūtot vienoto pieteikumu (*Comunicazione Unica*) vai nu Uzņēmumu reģistram vai REA. Šās pieteikums ietver visu informāciju par attiecīgo uzņēmējdarbības veidu. Pēc šāda pieteikuma saņemšanas UR vai REA to nosūta tālāk attiecīgajām nodokļu, sociālās apdrošināšanas iestādēm.

Aptuveni 7 dienu laikā uzņēmējs saņem visus nepieciešamos dokumentus.

Visizplatītākie uzņēmējdarbības veidi ir:

- **akciju sabiedrība** (*Società per Azioni – S.p.A.*)
- **sabiedrība ar ierobežotu atbildību** (*Società a responsabilita limitata – S.r.l.*)

Akciju sabiedrības minimālais akciju kapitāls nedrīkst būt mazāks par 120 000 EUR, kas sadalāms akcijās, un vismaz 25% no kapitāla ir jānogulda bankā. Ir jābūt vismaz 2 akcionāriem (privātpersonas vai uzņēmumi). Uzņēmumam ir jāizlaiž akcijas publiskajā piedāvājumā.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību minimālais reģistrētais pamatkapitāls ir EUR 10 000, kas sadalīts „kvotās”. Lai nodibinātu šādu uzņēmumu, pietiek ar vienu privātpersonu vai uzņēmumu, kas ir vienīgais daļu turētājs.

Nesen tika ieviestas vēl 2 sabiedrības ar ierobežotu atbildību veidi:

- zemā kapitāla SIA (S.r.l.c.r.) – dibinātāji var būt tikai fiziskas personas;
- vienkāršotā SIA (S.r.l.s) – dibinātāji var būt tikai fiziskas personas, kuri ir jaunāki par 35 gadiem.

Minimālais kapitāls abiem SIA veidiem nevar būt mazāks par 1 EUR un lielāks par 9 999 99 EUR.

Pārējie uzņēmējdarbības veidi:

- Individuālais komersants - minimālais pamatkapitāls nav noteikts, jāreģistrē Uzņēmumu reģistrā 30 dienu laikā pēc uzņēmējdarbības uzsākšanas;
- Komandītsabiedrība (*società in accomandita per azioni – Sapa*);

Tāpat ārvalstu uzņēmēji var nodibināt vai nu filiāli vai pārstāvniecību Itālijā.

Avots: <http://www.invitalia.it> – Italian National Agency for Inward Investments and Economic Development

Nodokļu sistēma

Uzņēmuma ienākuma nodoklis

Uzņēmuma ienākuma nodokļa pamatlíkme ir 27,5% un reģionālā nodokļa pamatlíkme ir líkme 3,9%, kas paaugstina kopējo ienākuma nodokļa líkmi līdz 31,4%.

Pievienotās vērtības nodoklis

Pievienotās vērtības nodokļa pamatlíkme 21%, samazinātās líkmes 4% un 10%. Taču no 2013.gada 1.jūlija pamatlíkme palielināsies līdz 22%, samazinātā líkme 10% pieaugs līdz 11%, bet samazinātā 4% líkme paliks nemainīga.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Itālijā ir progresīvais iedzīvotāju ienākuma nodoklis, maksimālā likme ir 43% par ienākumiem, kas pārsniedz 75 000 EUR. Papildus ir noteikta reģionālā nodokļa likme no 1,2% līdz 2,03% un pašvaldību nodokļa likme ir no 0,1% līdz 0,8%.

Ienākumu nodokļa likmes 2012. gadā:

Nodokļu likme	Ienākumi, EUR
23%	0-15 000
27%	15 001 – 28 000
38%	28 001 – 55 000
41%	55 001 – 75 000
43%	> 75 000

Ienākumiem virs 300 000 EUR papildus ir noteikts solidaritātes nodoklis 3% apmērā laikposmā no 2011.gadam līdz 2013.gadam.

Sociālās iemaksas

Strādājošiem Itālijā ir jāveic sociālās iemaksas. Likmes ir atkarīgas no nozares un specialitātes. Valsts pensiju fondā iemaksā 9,19% no darba algas. Ja darba alga pārsniedz 43 042 EUR gadā, tad likme ir 10,19%.

Mantojuma un dāvinājuma nodoklis

Mantojuma un dāvinājuma nodokli pēc tā atcelšanas 2001. gadā atkārtoti ieviesa 2007. gadā. Nodokļa likmes ir 4%, 6% un 8%, atkarībā no aktīvu un mantoto tiesību vērtības.

Nekustamā īpašuma nodoklis

Nodokļa likmi nosaka atkarībā no īpašuma novērtējuma. Tā svārstās no 0,4% līdz 0,76%. Tāpat katra pašvaldība var nolemt palielināt vai samazināt šo likmi maksimums par 0,3%.

Avoti:

www.worldwide-tax.com

<http://www.invitalia.it> – Italian National Agency for Inward Investments and Economic Development

<http://www.deloitte.com>